

HOOOFSTUK 4

OUER-KIND BINDING

4.1 INLEIDING

In hoofstuk 3 is aggressiewe gedrag in die middelkinderjare bespreek. In hierdie hoofstuk word daar gefokus op die ouer-kind binding en die invloed wat aggressiewe gedrag op hierdie verhouding het.

Die mees intieme en volledige band wat daar kan bestaan, is tussen 'n moeder en haar kind. Die kindjie leef voor die geboorte op haar hartslag, op die beweging van haar bloed, op haar asemteue, "beleef" haar emosies en leef op haar ganse bestaan. As 'n moeder loop of sit of lê, as sy gesels en lag, as sy ernstig word of huil, voortdurend is die baba in haar moederskoot daarby. Die toekomstige mensie se asemhaling, sy voedsel, sy hele lewe, gee sy aan hom, ontvang hy van haar. Navorser is verder van mening dat hierdie innige verbondenheid tussen moeder en kind ook ná geboorte voortgesit behoort te word. Volgens navorser is ouerlike liefde en sekuriteit belangrik vir die kind van die begin van sy ontwikkeling af. Hierdie verhouding dra later daartoe by dat die kind as volwassene oor 'n gesonde identiteitsbesef sal beskik. Die ontwikkeling, voortsetting en hantering van hierdie verhouding is aanvanklik primêr die ouer se verantwoordelikheid. Die opvoedingsproses sal bepaal hoe die kind in sy ontwikkeling ook medeverantwoordelikheid aanvaar.

Die klem van binding tussen ma en kind verskuif van 'n dringende gebeurtenis kort ná die geboorte na 'n meer langtermyn-verbintenis. Volgens Maccoby (1980:58) klink laasgenoemde vanselfsprekend, maar dis belangrik om te onthou dat "pa's nie ma's" is nie. Albei ouers is noodsaaklik vir die baba se emosionele ontwikkeling – dis nie 'n kompetisie nie. Vroue het miskien 'n voorsprong omdat hulle die baba dra en lewe skenk, maar vaders wat moeite doen, kan selfs al gedurende die swangerskap 'n hegte en bevredigende band met hul kinders begin vorm.

‘n Goeie ouer-kind verhouding beteken dat die kind nie deur negatiewe impulse van angst en aggressie, oorspoel word nie, maar dat dit verwerk kan word (Maccoby,1980:117).

Die ouer-kind verhouding behoort dus veiligheid en sekuriteit te verskaf, maar ook eksperimentering en aanmoediging. Behoeftes van kinders behoort bevredig te word ten einde ‘n sterk ouer-kind binding te verseker. Indien hierdie behoeftes nie bevredig word nie, sal die kind wel aanpas, maar sekere negatiewe gedragpatrone kan op ‘n latere stadium in die kind se lewe presenteer. (vergelyk Cattanach,1992:13.) Vervolgens word die behoeftes van kinders bespreek.

4.2 DIE BEHOEFTE VAN KINDERS

Om ‘n ouer te **word**, is maklik, maar om ‘n ouer te **wees** (dit wil sê ‘n suksesvolle ouer) verg lewenslange inspanning, geduld, insig en volharding. Ouerskap bring egter nie outomaties die kennis mee om kinders tot goeie gebalanseerde volwassenes op te voed nie. Navorsers is van mening dat daar egter geen kwalifikasies of opleiding nodig is om ‘n ouer te word nie. Dit is egter noodsaaklik dat ouers van hul kind se ontwikkeling en emosionele groei bewus moet wees. Tydens die middelkinderjare wat nuwe veranderings in die kind se lewe verg, moet ouers juis van alle gedragpatrone en veral die behoeftes van hierdie kinders bewus wees.

Die kind se behoeftes word deur Miller (in Cattanach,1992:13-14) soos volg gedefinieer:

- Alle kinders word gebore om te groei, te ontwikkel, te lewe, liefde te ontvang en om hulle behoeftes en gevoelens vir selfbeskerming te artikuleer.
- Vir hulle ontwikkeling benodig kinders die respek en beskerming van volwassenes wat hulle behoeftes ernstig opneem, hulle lief het en wat hulle help om hulleself binne die wêreld te oriënteer.
- Wanneer hierdie behoeftes nie bevredig word nie en kinders in die plek daarvan uitgebuit word, sal die kind se integriteit permanente skade opdoen.

Navorser is van mening dat aggressie die gevolg van onvervulde behoeftes kan wees. Die bekende Amerikaanse sielkundige, Maslow, beskryf die volgende as die behoeftes van elke kind. (vergelyk Louw et.al., 1990:98; Pretorius, 1985:67 en Howe, 1996:6.)

Figuur 4.1 Maslow se behoefte hierargie

Behoefte aan selfaktualisering <ul style="list-style-type: none">• om jou potensiaal optimaal te verwesenlik• om te weet en te verstaan
Ek-behoeftes <ul style="list-style-type: none">• aan agting, erkenning, prestige, status
Sosiale behoeftes <ul style="list-style-type: none">• aan liefde, aanvaarding, versorging• aan medemenslike kommunikasie en sosiale lewe• om te behoort
Veiligheidsbehoeftes <ul style="list-style-type: none">• aan veiligheid, geborgenheid, gerustheid, beskerming
Fisiese behoeftes <ul style="list-style-type: none">• aan suurstof, water, voedsel, rus

Navorser is van mening dat 'n kind nie selfaktualisering kan bereik, indien hy nie veilig voel nie. Kinders het 'n behoefte aan liefde en sekuriteit. Indien hierdie behoeftes dus nie vervul word nie, kan die kind nie die ander vlakke van Maslow se hierargie bereik nie.

Volgens West (1992:18) het alle kinders basiese biologiese en emosionele behoeftes wat bevredig moet word sodat die kind kan groei en sy potensiaal kan bereik. Pringle (in West, 1992:18) noem dat kinders se fisiese, emosionele, sosiale en intellektuele behoeftes

Navorsers is van mening dat aggressie die gevolg van onvervulde behoeftes kan wees. Die bekende Amerikaanse sielkundige, Maslow, beskryf die volgende as die behoeftes van elke kind. (vergelyk Louw et.al., 1990:98; Pretorius, 1985:67 en Howe, 1996:6.)

Figuur 4.1 Maslow se behoefte hiërargie

Behoefte aan selfaktualisering <ul style="list-style-type: none">• om jou potensiaal optimaal te verwesenlik• om te weet en te verstaan
Ek-behoeftes <ul style="list-style-type: none">• aan agting, erkenning, prestige, status
Sosiale behoeftes <ul style="list-style-type: none">• aan liefde, aanvaarding, versorging• aan medemenslike kommunikasie en sosiale lewe• om te behoort
Veiligheidsbehoeftes <ul style="list-style-type: none">• aan veiligheid, geborgenheid, gerustheid, beskerming
Fisiese behoeftes <ul style="list-style-type: none">• aan suurstof, water, voedsel, rus

Navorsers is van mening dat 'n kind nie selfaktualisering kan bereik, indien hy nie veilig voel nie. Kinders het 'n behoefte aan liefde en sekuriteit. Indien hierdie behoeftes dus nie vervul word nie, kan die kind nie die ander vlakke van Maslow se hiërargie bereik nie.

Volgens West (1992:18) het alle kinders basiese biologiese en emosionele behoeftes wat bevredig moet word sodat die kind kan groei en sy potensiaal kan bereik. Pringle (in West, 1992:18) noem dat kinders se fisiese, emosionele, sosiale en intellektuele behoeftes

West, 1992:18) noem dat kinders se fisiese, emosionele, sosiale en intellektuele behoeftes bevredig moet word sodat die kind die lewe kan geniet, tot sy volle potensiaal kan ontwikkel en sodat hy 'n deelnemende bydraende volwassene kan word.

Indien die kind dus aan swak opvoeding van sy ouers blootgestel word, word sy basiese emosionele behoeftes nie bevredig nie. Die kind kry dus nie die geleentheid tot positiewe binding met sy ouers ten einde hom te versterk teen negatiewe gedragpatrone soos aggressie nie.

4.3 DEFINISIE VAN BINDING

Binding of gehegtheid verwys na die emosionele verbondenheid wat tussen twee individue ontstaan. (vergelyk Bowlby, 1993:61.) Gewoonlik word die term spesifiek gebruik om te verwys na die ontwikkeling van sodanige verbondenheid by 'n jong kind teenoor sy moeder of primêre versorger. Wait (1989:48) stem saam met Bowlby (1993:61) dat emosionele binding na die proses verwys waardeur 'n intieme, hegte band tussen twee persone ontwikkel en gehandhaaf word.

Bindingsgedrag verwys na alle gedrag wat in die proses voorkom waardeur die band gevorm word (soos kyk na, roep, volggedrag), ook die gedrag wat geuiteer word om die verhouding in stand te hou (soos aandag, ondersteuning, belangstelling), en die gedrag wat op 'n beëindiging of bedreiging van die verhouding volg (soos verlang na, jaloesie, hartseer en woede).

Volgens Louw et al. (1990:220) en Newman & Newman (1999:150) kom binding tot uiting in gedrag wat nabyheid en kontak bevorder, byvoorbeeld die vashou van die ma se hand, die volg van die moeder, of huil om opgetel te word. Volgens Landreth, Homeyer, Glover & Sweeney (1988:41) kan binding ook as volg gedefinieer word:

“Attachment can be defined as a bond of affection that endures difficulties and is imperative for children’s healthy development and adjustment”.

Navorsers is van mening dat hegte binding tussen ouer en kind tot optimale groei en ontwikkeling by die kind tydens al sy ontwikkelingsfases aanleiding kan gee. Kinders het veral 'n behoefte aan sekuriteit en liefde. Indien dié behoeftes nie bevredig word nie, kan dit tot gedragsprobleme soos aggressiewe gedrag aanleiding gee.

Vir die doeleindes van die studie is aggressiewe gedrag in die middelkinderjare bespreek. 'n Geborge vertrouensverhouding tussen die ouer en die kind waar die kind sekuriteit, liefde en begrip ervaar, kan die sleutel tot sukses wees om hierdie negatiewe gedrag uit te skakel. Die ontwikkeling van 'n suksesvolle ouer-kind verhouding is volgens navorsers van kardinale belang en moet reeds in die vroeë kinderjare geïmplementeer en volgehou word tot en met die kind se volwassenheid.

4.4 DIE ONTWIKKELING VAN BINDING

Die baba se interaksie met die buitewêreld en veral met sy primêre opvoeders, begin reeds by geboorte. Hierdie interaksie tussen opvoeder en kind is van kardinale belang, aangesien die kind se wording van die kwaliteit van sy menseverhoudinge gedurende die eerste twee lewensjare afhang. (vergelyk Bowlby, 1993:106.)

Die kind het 'n aangebore voorkeur vir binding met een prominente figuur. (vergelyk Wait, 1989:48 en Bowlby, 1993:72.) Die voorkeur vir 'n spesifieke persoon word volgens Bowlby (1993:72) gevorm deur:

- Die spoed waarmee die persoon reageer om aan die baba se behoeftes te voldoen;
- Die intensiteit van die interaksie tussen die opvoeder en die kind;
- Die tyd wanneer die binding plaasvind.

Tussen die ouderdomme van 1 en 3 jaar ontwikkel kinders volgens Wait (1989:48) sterk en selektiewe bande met bindingsfigure. Die meeste kinders ontwikkel in hierdie fase ook hegte bande met ander persone, soos die vader, 'n ouma en 'n huishulp. Daar is egter 'n duidelike rangorde van voorkeur. Al hierdie persone slaag nie in dieselfde mate daarin

om die kind se vertrouwe te wen en die kind veilig te laat voel nie. Erikson se ontwikkelingsfases fokus op die kind se emosionele- en sosiale ontwikkeling. Hy is van mening dat die kind reeds van babastadium sosiaal en emosioneel ontwikkel (vergeelyk paragraaf 2.2.4).

Volgens navorser is kinders wat hegte bande met hulle ouers aanknoop, meer bewus van wat van hulle verwag word. Duidelike grense word gestel waarbinne die kind sekuriteit en liefde ervaar. Indien die kind dus reeds op 'n vroeë ouderdom hegte bindings met sy ouers ontwikkel het, word die moontlikheid van aggressiewe gedrag in die middelkinderjare verminder of selfs uitgeskakel. Die kind se behoefte aan liefde en aandag is dus reeds op 'n jong ouderdom bevredig. Tydens die middelkinderjare sal die kind met hegte ouer-kind bindings dus nie protesreaksies toon wanneer hy aan stres blootgestel word nie.

Binding is nie outomaties by geboorte aanwesig nie, maar ontwikkel geleidelik ná die eerste kontak. Navorser is van mening dat binding in al die ontwikkelingsfases van kindwees groei, omdat elke kind 'n behoefte aan toenadering van hul versorgers het. Volgens Newman & Newman (1999:151) en Bowlby (1993:65) word die ontwikkeling van binding deur die volgende fases herken:

- **Die pre-gehegheidsfase:** Gedurende hierdie fase, wat gedurende die eerste twee tot drie maande strek, word die baba se gedrag hoofsaaklik deur geneties bepaalde refleksresponse, soos duimsuig, glimlaggies en behoefte aan vertroeteling, gekenmerk. Volgens Bowlby (1993:65) “ontmoet” die moeder die nuutgebore en vreemde baba met haar reaksie. 'n Moeder kan byvoorbeeld vir baie lang tye net na haar baba staar om die nuwe “deel van haar” te “absorbeer”. Hier word verwys na binding. Nuwe babas se sensoriese binding is reeds van geboorte af baie sterk ontwikkel. Die baba ken byvoorbeeld die moeder se reuk in 'n paar dae, haar stemtoon en haar aanraking en hantering van die baba.

- **Die gehegtheid-in-wording-fase:** Hierdie fase strek vanaf drie tot ses maande en word gekenmerk deurdat die baba verskillend teenoor bekende en onbekende mense reageer. 'n Sterk band is opmerklik tussen die baba en sy versorger. Die baba glimlag reeds vir sy versorger en “gesels”. Skeidingsangs en vreemdelingsangs kom nou na vore.
- **Die fase van duidelike gehegtheid:** Gehegtheid aan die versorger tree duidelik na vore (gewoonlik die fase tussen ses maande tot twee jaar). Die baba kruip of loop reeds en probeer daarom in die versorger se teenwoordigheid te wees. Hy huil as die versorger die vertrek verlaat. Gehegtheid teenoor ander ontwikkel ook nou (vaders, grootouers, broers en susters en vriende).
- **Vorming van 'n wederkerige verhouding:** Weens die ontwikkeling in kognitiewe, sosiale en emosionele gedrag is die gehegtheid tussen die peuter en sy versorger tydens hierdie fase (ongeveer tweejarige ouderdom en meer) baie meer kompleks. Die peuter het sekere behoeftes en probeer die versorger se gedrag te beïnvloed om sy eie behoeftes te bevredig.

Volgens navorsers gaan die fases van binding in 'n kind se lewe steeds voort. Binding vind steeds plaas deurdat die ouer kind nog steeds op sy opvoeders staatmaak en van hulle afhanklik is. Indien die verhouding geslaagd en gesond was tydens die vroeë ontwikkeling van die kind, sal die binding tussen ouers en hul ouer kind steeds sterk groei.

In hoofstuk 2 is gekyk na die belangrikheid van die gesin op die middelkinderjarige kind se ontwikkeling (vergelyk paragraaf 2.4). Binding is steeds van belang. Die middelkinderjarige kind het op meer terreine as die voorskoolse kind ontwikkel. Die kind se kognitiewe vermoë is verder ontwikkel en hy kan nou die behoefte van “behoort-aan” onderskei. Indien die kind in die middelkinderjare nie 'n gevoel van “behoort-aan” by sy maats of ouers ervaar nie, is die kind geneig om aggressief op te tree (vergelyk paragraaf 3.3.3).

Navorsers is verder van mening dat die dood, egskeiding, skeiding van die moeder en hersaamgestelde gesinne die middelkinderjarige kind se lewe die meeste raak, omdat hy wil “behoort”. Die persoon naaste aan die kind vorm sy sekuriteitsbasis. (vergelyk Newman & Newman, 1999:152.) Wanneer daar ‘n deeltjie van die “legkaart” wegval, stort die kind se sekuriteit dus ineen. Navorsers se motivering vir binding deur die kind se hele lewe word deur laasgenoemde bevestig. Kinders kan enige tyd in hul ontwikkeling aan nuwe en vreemde veranderings blootgestel word.

Kinders wat aggressief optree se binding met hul versorgers het heel moontlik tydens die kind se ontwikkeling skade gelei. Die doel van die studie fokus juis op die bewusmaking van die kind se aggressie, sodat die ouer-kind binding versterk kan word.

Laerskoolkinders wat aggressiewe gedrag openbaar, het waarskynlik ook swak verhoudings met hul ouers. (vergelyk Maccoby, 1980:117 & Olivier, 1985:110.) Dit is dus noodsaaklik om binding van geboorte af te verstaan. ‘n Kind se sosiale gehegtheid teenoor verskillende volwassenes onderskeidelik verskil in terme van die kwaliteit daarvan. Een voorbeeld van so ‘n kwalitatiewe verskil staan in verband met die veiligheid al dan nie wat die verhouding bied.

Vervolgens kan verskeie kategorieë van binding onderskei word om die rede vir die kind se aggressie te bepaal en die tipe ouer-kind binding vas te stel.

4.5 KATEGORIEË VAN BINDING

Die volgende kategorieë van binding word volgens Ainsworth (in Louw et al., 1990:227); Bowlby (1993:67); Howe (1996:9-14) en Potgieter (in Venter, 1999:25-29) onderskei:

- **Geborge/veilige binding:** In ‘n geborge, veilige verhouding gebruik die kind sy moeder as sekuriteitsbasis vanwaar hy sy wêreld verken. Indien die kind van sy moeder geskei word, is die kind baie ontsteld. Hy is baie bly wanneer sy terugkom. Newman & Newman (1999:152) verwys na hierdie verskynsel as skeidingsangst.

Hierdie gedrag kom meestal by babas en kleuters voor. Fisieke kontak is belangrik vir die kind. Sy reaksie op vreemdelinge is redelik goed wanneer die moeder teenwoordig is. Vreemdelingsangs verwys na 'n kind se ongemak en stres in die teenwoordigheid van onbekende persone (Newman & Newman, 1999:151). Volgens Howe (1996:10) voel die ouer kind veilig in die ouer-kind verhouding indien hy sekuriteit beleef. Die kind kan dus makliker met die ouer openlik kommunikeer, indien hy veilig voel. Hy vertrou sy ouer. Sy verhoudings met ander is positief. Die kind in die middelkinderjare wat veilige bindings met sy ouers het, kan dus sy verhoudings met maats sonder enige vrese eksplorieer.

- **Vermidingsbinding:** Hierdie kinders is nie so ontsteld wanneer hulle van hul moeders geskei word nie, en ignoreer die moeders wanneer hulle terugkeer. Volgens Howe (1996:12) is hierdie kind op 'n te vroeë ouderdom onafhanklik en word sy afhanklike behoeftes dus onderdruk. Wanneer die moeder terugkeer, vermy die kind haar gewoonlik. So 'n kind word nie ontstel deur die teenwoordigheid van vreemdelinge nie. Ouer kinders wil gewoonlik die ouer beskerm en versorg. Die kind neem verantwoordelikheid vir die ouer. (vergeelyk Venter, 1999:28.) Navorser is van mening dat die kind in die middelkinderjare dikwels sy ware gevoelens onderdruk en van introjekte gebruik maak, juis om homself te beskerm en verantwoordelikheid vir die ouer te neem.
- **Ambivalente binding:** So 'n kind vertoon angstigheid selfs voordat die moeder weggaan. Gewoonlik is hierdie kind ontsteld. Wanneer die moeder terugkeer, tree hy ambivalent op. Aan die een kant probeer hy met haar kontak maak, maar kan haar net so maklik vermy. Hierdie kind is versigtig vir vreemdelinge. Ouer kinders gee uiting aan aggressie en mag selfs die ouer manipuleer. 'n Ambivalente persoonlikheid soek gedurig volgens Howe (1996:11) aandag, maar kan dadelik omkeer en weerstand bied. Navorser is van mening dat aandagsoekende gedrag dikwels 'n teken van onveilige binding is. Die kind in die middelkinderjare het 'n behoefte om "te behoort". Wanneer hy dus nie die nodige aandag by sy ouers kry nie en onveilig voel, kan die kind aandag by skoolmaats en onderwysers probeer kry. Dikwels is hierdie

gedrag van die kind onaanvaarbaar en tree hy aggressief op (vergelyk paragraaf 2.3 en 3.3.3). Aan die ander kant kan die vermoë om sonder protes van die moeder geskei te word, 'n aanduiding van veilige binding en outonomie wees. In die praktyk moet daar dus op 'n verskeidenheid van faktore gelet word, en nie net of 'n kind huilerig is, of nie.

- **Disorganiserende binding:** Die kind is verward deur die ouer se optredes en gedrag. Die ouer is gepreokkupeerd met sy eie onvoltooidhede, sodanig dat hy nie die kind se emosionele behoeftes in ag neem nie. Die kind ontvang dus geen aandag vanaf die ouer nie. Aangesien die kind verward is, kan hy dus nie in kontak met sy gevoelens kom nie en is geneig om verkeerde gedragswyses te openbaar met die doel om met die ouer kontak te maak.
- **Oordrewe/ uitermatige binding:** Die kind word oorbeskerm. Die kind kan nie groei tot onafhanklikheid nie, omdat die ouer hom terughou. Die ouer is geneig om die kind tot absolute gehoorsaamheid te dwing. Die kind reageer dus aggressief teenoor die ouer. Die ouer vermy kontak met maats. Navorser is van mening dat die kind in die middelkinderjare se maats 'n groot rol in sy ontwikkeling speel. Indien die kind nie maats het nie, raak hy gou gefrustreerd wat tot aggressiewe gedrag kan lei. Geslote grense mag ook tot aggressiewe en rebelse gedrag aanleiding gee.

Volgens Bowlby (1993:67) is die doel van emosionele binding om 'n kind emosioneel onafhanklik en sosiaal selfstandig te laat word. Wanneer daar nie voldoende emosionele binding by 'n kind teenwoordig is nie, kan die kind wanneer hy aan trauma blootgestel word dus nie onafhanklik en selfstandig optree nie. Die kind verloor volgens navorser beheer oor homself en is makliker vatbaar vir probleemgedrag soos aggressie.

Die skoolgaande kind behoort volgens Wait (1989:49) 'n afname in skeidingsreaksies te hê, aangesien hulle minder afhanklik word van die direkte fisieke teenwoordigheid van hul ouers. Die kind in die middelkinderjare se kognitiewe vermoë is dan ook so ontwikkel dat die kind verstaan dat sy ouer nie permanent van hom af weggaan nie, en

dat die ouer weer sal terugkeer. Hulle is in staat om selektief geheg te bly tydens periodes van afwesigheid van die ouers.(vergelyk Louw et al.,1990:232.) Navorser is van mening dat dit verband hou met die kind se kognitiewe ontwikkeling. Kinders wat hegte bande met hul ouers het, word ook toenemend in staat om hul behoeftes aan aandag en kontak te beheer, en bevrediging uit te stel. Ouers se bewustheid en sensitiwiteit van hul kinders se behoeftes moet dus in ag geneem word indien hulle 'n hegte band met hul kinders wil bou.

4.6 OUERLIKE SENSITIWITEIT

Ouerlike sensitiwiteit is die sleutel volgens Howe (1996:24) tot gesonde ouer-kind binding. Ouers se houding en hul sensitiwiteit teenoor hul kinders het 'n invloed op hul kind se optredes tydens die kind se ontwikkeling. Ainsworth (in Howe,1996:24) definieër ouerlike sensitiwiteit as volg: “ ...*the ability to accurately perceive and interpret the infants' attachment signals, and to respond to them promptly and adequately*”. Newman & Newman (1999:155) stem saam met Howe (1996:24) dat ouers wat, veral van kleinsaf, nie sensitief teenoor hul kinders optree nie, swak binding tot gevolg kan hê, omdat die ouer en die kind nie hul ware gevoelens met mekaar kan deel nie.(vergelyk Barrett & Trevitt,1991:19-20.)

Navorser is van mening dat kinders in die middelkinderjare sekere gedragpatrone openbaar wat as indikator dien van hoe die kind regtig voel. Ouers wat dus nie hul kind van kleinsaf sensitief leer ken het nie, sal heel moontlik die kind nie verstaan nie, en hom straf omdat hy “verkeerd” of onaanvaarbaar optree. Hierdie onaanvaarbare gedragpatrone, soos aggressie, is eintlik die kind se hulpkreet (vergelyk figuur 4.2).

Figuur 4.2: Gedragspatrone van die kind

soos hy voorkom

soos hy werklik voel

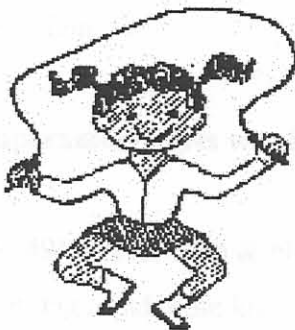
soos hy voorkom

soos hy werklik voel

soos sy lyk

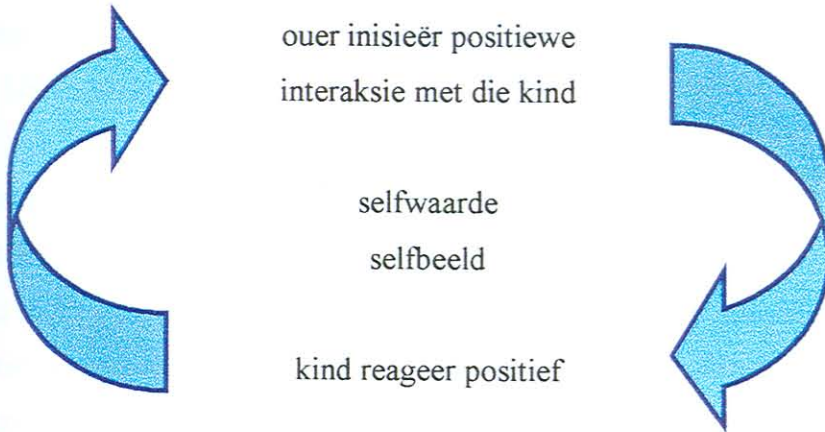

soos sy werklik voel

In die ouers en kinders se interaksie met mekaar positief is, kan dit slegs voordele tot gevolg hê. Fahlberg (in Howe, 1996:24) demonstreeer ouerlike sensitiwiteit in figuur 4.3 wat sy die “positiewe siklus van interaksie” noem:

Figuur 4.3 Positiewe siklus van interaksie

Bogenoemde siklus het twee pole wat óf deur die ouer óf deur die kind geïnisieër kan word. Volgens navorsers kan hierdie interaksie die sleutel tot sterk ouer-kind binding wees omdat beide weet wat van mekaar verwag word - dit dra by tot verhoogde selfwaarde en kontakmaking met beide se gevoelens.

Elke kind beskik oor 'n unieke kombinasie van temperamente, waarvan sommige op 'n bepaalde tydstip net meer op die voorgrond is. Wanneer ouers volgens Eastman (1994:48) sensitief teenoor hul kinders optree, is ouers se begrip vir hul kinders se temperamentstipes baie belangrik.

4.6.1 Verskillende temperamentstipes wat by kinders aangetref word

Volgens Eastman (1994:49) en Newman & Newman (1999:155) verskil 'n kind se temperament van dag tot dag, omdat die kind aan verskeie situasies blootgestel word. Kinders se temperamente hou ook regdeur hul ontwikkeling aan met groei en ontwikkel.

Die kind in die middelkinderjare raak meer van sy gevoelens bewus en word aan nuwe ervarings blootgestel.

Die kind se temperament kan dus gedurig verander indien hy nie in die voorskoolse jare sekuriteit beleef het nie. Ouerlike sensitiwiteit speel volgens navorsers dus 'n belangrike rol in die skoolgaande kind se ontwikkeling. Die volgende temperamentstipes wat by kinders aangetref word, word volgens Eastman (1994:49-53) en Newman & Newman (1999:155-156) onderskei:

- **Die sensitiewe kind:** Hierdie kinders het gewoonlik sterker gevoelens, is ernstig, sensitief en uiters kwesbaar. Hulle is geneig om meer te huil, ongereeld te slaap en te eet, en benodig meer empatie en simpatie van hul ouers af. Die kind met 'n sensitiewe temperament verg spesiale aandag van sy ouers. Die ouers kan ontoereikend begin voel deur die probleme van die kind. Die kind word onbewustelik blameer, en spesiale sorg en aandag neem af. Laasgenoemde lei tot versterking van die kind se gedrag, wat 'n bouse kringloop tot gevolg het.
- **Aktiewe temperament – 'n kind met 'n eie wil:** Dié kinders het gewoonlik 'n sterker wil, neem risiko's en wil die middelpunt van belangstelling wees. Ouers behoort hulle meer op situasies voor te berei, hulle meer in beheer van take te plaas en erkenning vir sukses te gee.
- **Reagerende temperament – die vrolike, maklike kind:** Hierdie kinders is gewoonlik opgewek, benodig meer stimulasie en beweeg vinnig van een taak na 'n ander. Hulle pas maklik by verandering aan. Tydens probleemsituasies help dit as 'n ouer hul aandag aflei en rigting aan take gee.
- **Ontvanklike temperament-die gehoorsame kind:** Hierdie is kinders wat gewoonlik instruksies volg, maar verandering teenstaan. Hulle volg gereelde eet-en slaappatrone. Omdat die ontvanklike kind min ekstra aandag van die ouers verg, het

die ouers 'n positiewe houding teenoor die kind. Té min aandag kan daartoe lei dat sekere behoeftes van die kind misgekyk word.

Volgens navorser is dit belangrik dat kinders se temperament gebalanseerd moet wees. Dit word alleenlik bereik deurdat die ouer-kind binding sterk is en ouers hul kinders van 'n jong ouderdom af “bestudeer”. Kinders wat voldoende struktuur en leiding van hul ouers kry, sal minder op skool rebelleer en sensitiwiteit vir mekaar se behoeftes ontwikkel.

4.7 OPVOEDINGSTYLE EN OPVOEDINGSFOUTE

Daar is volgens navorser baie kundiges wat verskillende opvattinge oor ouerskap het. Dit is dus geen wonder dat ouers soms oorweldig voel deur al die raad wat hulle van familie en vriende, boeke en dokters ontvang. Om 'n ouer te wees, bring jou ook in aanraking met die ervaring wat jy van jou eie ouers gehad het en dit kan nuwe ouers baie help. Navorser is van mening dat elke gesin se situasie anders is en alle ouers is individue met unieke gesinswaardes. Die gesin speel nog steeds 'n sentrale rol in die middelkinderjarige kind se ontwikkeling. Dit bly primêr 'n bron van sekuriteit (Smith, 1981:26 en Tomlinson, 1997:110). Die kind moes dus reeds 'n gevoel van veiligheid en geborgenheid by sy ouers beleef het alvorens hy die laerskool verken.

Die ouer is egter by magte om aan die hand van sy opvoedingstyl 'n betekenisvolle en kragtige invloed op die persoonlikheidsontwikkeling van die kind uit te oefen (Pretorius & Coetzee, 1994:86). In dié verband kan navorser verklaar dat die opvoedingstyl tot die kind se optimale groei en ontwikkeling bydra (vergelyk paragraaf 2.4.2). Indien die ouers se opvoeding afwesig is en/of geen sekuriteit vir die kind bied nie, kan die kind dus nie sy gesonde ontwikkeling van kindwees bereik nie. Gedragsprobleme, soos aggressie, kan die gevolg van laasgenoemde wees. (vergelyk paragraaf 3.3.2). As gevolg van hierdie opvoedingsfoute is die ouer-kind binding dus nie optimaal ontwikkel nie. Die kind raak volgens van Niekerk (1992:189) opstandig, aggressief en beweeg weg van hul opvoeders af.

Dit is die verantwoordelikheid van elke ouer om na eie goeddunke die opvoeding van sy of haar kind te rig. Ouers moet volgens navorser, meer van moontlike foutiewe opvoeding bewus wees. Kriel & Le Roux (1993:91) konstateer dat opvoedingsfoute grootliks die onvermoë van die ouer is om die aard en gedrag van die kind korrek te interpreteer. Thompson (2000:149) stem saam met laasgenoemde skrywer deurdat die ouer dus nie sensitief teenoor die kind optree nie en dat die ouer-kind verhouding hierdeur skade lei. Pretorius (in Kriel & Le Roux, 1993:92) beweer dat die aangeleentheid van opvoedingsfoute sentreer om die feit dat die opvoeder ontoereikend rekening hou met:

- Die primêre behoeftes van die kind en
- Die natuurlike psigies-geestelike ontwikkelingsvlak van die kind.

Dit blyk dat die opvoedingsgedrag van die ouer 'n betekenisvolle en kragtige invloed op die ouer-kind binding het. Dit is duidelik vanuit vorige besprekings dat die gesin 'n groot rol in die kind se lewe speel. Die mens is en bly 'n feilbare wese, en ten spyte van die feit dat sommige ouers nougeset probeer om hul ouerskap suksesvol uit te leef, fouteer hulle juis in die opsig.

4.8 VERLIESE VAN DIE KIND EN DIE INVLOED OP BINDING

Volgens Smith (1981:68) strewe die kind in die middelkinderjare na onafhanklikheid van sy ouers, maar aan die ander kant is hy vir sy veiligheid, beskerming en sekuriteit van hulle afhanklik. In hierdie ontwikkelingsproses speel die kind se maats ook 'n deurslaggewende rol.

Navorser is van mening dat volwassenes dikwels die impak wat verlies op 'n kind se gemoed kan hê, onderskat. Volwassenes probeer kinders in so 'n mate teen die stampe en stote van die lewe beskerm dat laasgenoemde nooit leer om verlies te verwerk nie. Die kind wat verlies ervaar, word volgens Wait (1989:49) aan nuwe aanpassings en bindings blootgestel.

Die verliese wat 'n kind ervaar, is egter vir 'n kind net so erg soos vir volwassenes – soms selfs erger, omdat hulle dit nie altyd verstaan nie. Verlies kan enige vorm aanneem – van die dood van 'n ouer of familielid, tot die verlies van vriendskap of 'n verhuising. En omdat kinders op sekuriteit ingestel is, het dit dus 'n groter invloed op hul bindings met ander as wat dit selfs op volwassenes het. Kinders moet leer om van hul ouers te kan skei. Dit wil sê, hulle moet teen die ouderdom van 3 of 4 jaar weet dat om van hul ouers weg te wees, nie noodwendig impliseer dat hulle alleen, bang of ongelukkig sal voel nie. (vergelyk Wait, 1989:51.) Ervarings van gelukkige skeidings dra tot persoonlikheidsontwikkeling by kinders by.

Die verlies van 'n ouer en egskeiding is volgens Howe (1996:101) die twee dinge wat die kind se lewe die meeste raak. Wanneer die ouers weer trou, moet die kind aan nuwe ouerfigure gewoond raak. Die kind kan dus probleme ondervind om die ander persoon te aanvaar. Binding word dus nadelig beïnvloed.

4.8.1 Die dood en egskeiding

Navorsing wat die effek en gevolge van egskeiding, en ook die dood van 'n ouer op kinders nagegaan het, het gevind dat kinders dikwels probleme ondervind om die nuwe moeder of vader te aanvaar. (vergelyk Wait, 1989:52.) Die hertrou van die ouer vind soms plaas voordat die kind die verlies verwerk het, en dus op 'n stadium waartydens sommige kinders nog nie vir die nuwe verhouding gereed is nie. In hierdie situasie ondervind kinders ouer as 8 jaar volgens Hess & Camera (in Wait, 1989:52), lojaliteitskonflikte.

Dit blyk dus dat die kind in die middelkinderjare meer geneig is om met hewige emosies en gevoelens as die jonger kind te reageer. Hierdie botsende gevoelens kan volgens navorser spanning en konflik in die kind veroorsaak wat vir die kind baie moeilik is om te hanteer. Indien die binding dus nie sterk tussen ouer en kind is nie, kan probleme soos aggressiewe gedrag na vore kom.

Een van die ergste probleme wat kinders met 'n egskeiding ervaar, is ouers wat mekaar se teenwoordigheid nie kan uitstaan nie. Die kind het sy ma en pa nodig om sy volle potensiaal te bereik (Howe, 1996:102). Volgens die laasgenoemde skrywer het studies getoon dat voortdurende konflik tussen geskeide ouers vir kinders baie erger is as om saam met hulle in 'n ongelukkige huwelik vasgevang te wees. Wanneer ouers aankondig dat hulle skei, verwag die meeste kinders dat dinge beter sal gaan, en dat die rusies sal ophou. As dit nie gebeur nie, veroorsaak dit nog meer trauma en onsekerheid – en dit benadeel ook die genesingsproses. Howe (1996:103) konstateer dat nuwe bindinge vir die kind dus moeiliker is, as sy eie ouers nog baklei. Hoe meer die ouers met mekaar baklei, hoe meer word die kind in die middel vasgevang, omdat 'n kind nie kan kies tussen ouers vir wie hy albei lief is nie.

Egskeiding word oor die algemeen as 'n emosionele omwenteling en 'n gevoel van verlies beleef. (vergelyk Howe, 1996:101 en Wait, 1989:48.) Dis belangrik dat kinders onbevange verhoudings met albei ouers moet kan hê. Hulle moet leer om in twee huise te leef, en intussen nog normaal ontwikkel en groei. Daarom behoort kinders se regte die heel belangrikste te wees. Die belangrikheid van die gesin vir die kind in die middelkinderjare, soos reeds aangedui, speel dus steeds 'n belangrike rol in die kind se lewe, al is die ouers geskei. Om die ouer-kind binding met beide ouers te behou en te versterk, is goeie kontak tussen die kind en die ouer 'n noodsaaklikheid (Howe, 1996:102). Dit is belangrik dat die ouers die kind se emosie moet herken en erkenning daaraan gee sodat die kind makliker in nuwe situasies kan aanpas. Indien dit nie gebeur nie, ontstaan aggressie wat een van die emosies is wat by verlies ondervind word. (vergelyk paragraaf 2.4.4; Louw et al., 1990:373 en van der Merwe, 1996:187.)

Die oplossing is dus dat die kind steeds albei ouers as rolmodelle en versorgers kan ervaar om in 'n gebalanseerde mens te ontwikkel. Dit beteken dat wat daardie ouer het om aan te bied wat goed is, soos 'n nuwe gesin, vir die kind ook aanvaarbaar kan wees. Op hierdie wyse sal 'n hegte band met die nuwe ouer makliker en vinniger verloop.

persone aan te knoop, wantrouerig of afsydig wees. Deur nie geheg te raak nie, probeer hulle hulself teen die seer van herhaalde verliese beskerm.

4.9 FAKTORE WAT BINDING BEÏNVLOED

Verskeie gesinsfaktore het 'n belangrike invloed op die kind se sosio-emosionele ontwikkeling. Emosionele binding word volgens Wait (1989:50) deur faktore soos huwelikstevredenheid, onderlinge gesinsverhoudings, gedragskontrole, die gesinstruktuur, gesinsrolle, ensomeer beïnvloed. 'n Verskeidenheid van maatskaplike faktore kan egter 'n ewe belangrike rol speel. Al hierdie faktore beïnvloed die kind waarskynlik via sy selfkonsepontwikkeling.

Dit blyk dus dat daar van ouers verwag word om 'n sensitiewe aanvoeling vir hul kind se behoeftes te hê, en aktief betrokke by die kind te wees, soos om aandag te gee, op die kind se behoeftes te reageer, en dus 'n veilige omgewing te skep waar die kind hom as't ware kan vasanker, wanneer nodig. Sekuriteit is vir die kind van groot belang.

Dit is egter nie so dat die hegtheid van emosionele bande deur die aard van ouersorg alleenlik bepaal word nie, maar dat verskeie ander faktore ook die verhouding kan beïnvloed. Verskeie faktore beïnvloed die ontwikkeling van binding soos genoem deur Louw et al. (1990:222-226), Bowlby (1993:106-112); Wait (1989:50-51) en Hughes (1991:185-187). Vervolgens word hierdie faktore bespreek:

4.9.1 Die moeder se persoonlikheid

Die moeder se persoonlikheid en haar verhouding met haar baba speel 'n belangrike rol in die vorming van binding. Moeders van babas wat 'n positiewe binding openbaar, is byvoorbeeld meer vriendelik, ondersteunend, hulpvaardig, liefderyk en spelerig met hul kinders. Dit is dus belangrik dat ouers met hul kinders moet kan speel. Hughes (1991:185) noem dat: "*A parent's willingness to play may be one predictor of the*

closeness of attachment, but willingness alone seems not to be enough". Sosiale interaksie met kinders is ook van belang.

4.9.2 Kultuurtipies

Kruiskulturele navorsing dui daarop dat kultuur ook 'n rol in veral die aanvang van binding speel (Louw et al., 1990:224). Volgens Louw et al. (1990:224) ontwikkel babas in Uganda se binding ongeveer 'n maand vroeër as Skotse babas. Dit word toegeskryf aan die feit dat Ugandese babas die meeste van hulle tyd in noue fisieke kontak met hulle moeders deurbring, aangesien hulle op die rug van die moeders gedra word. Dieselfde sal geld vir swart Suid-Afrikaanse babas wat langdurig op die rug van hulle moeders rondgedra word.

4.9.3 Die kind as persoon

Die volgende is van die eienskappe van die kind wat 'n invloed op binding kan hê, naamlik die ouderdom, die temperament, vorige ondervindings in terme van sy verhoudings met bindingsfigure en laastens die geslag van die kind. (vergelyk Wait, 1989:51.) Navorsers is van mening dat die ouderdom van die kind (sy ontwikkelingsvlakke) verband hou met die ontwikkelingstake wat hy leer om te bemeester.

Ouers het 'n groot invloed op die kind se ontwikkeling, veral in terme van hul sosialiseringvermoë met ander. Sommige ouers gee onvoldoende aandag aan hul kind in die vroeë ontwikkeling, dalk omdat hulle nie van die baba- en kleuterfase hou nie. Wanneer die kind dus skool toe gaan, is die kind nie blootgestel aan sosialiseringvaardighede wat bindinge bewerkstellig nie en dit lei dus tot swak verhoudings met ander. Die kind se temperament het beslis 'n invloed op binding (vergelyk paragraaf 4.6.1). Volgens Wait (1989:51) gee sommige ouers ook aan 'n bepaalde geslag voorkeur, of hulle glo dat hulle nie seuns of dogters kan grootmaak nie.

Volgens navorser kom hierdie verskynsel baie na vore. Positiewe binding kan dus nie plaasvind nie.

4.9.4 Die kind in 'n inrigting

Kinders wat tydens hulle eerste lewensjaar van hulle biologiese ouers verwyder is en in inrigtings was wat min en wisselende personeel en ander fasiliteite gehad het, vertoon dikwels probleme met binding (soos reeds genoem).

4.9.5 Die werkende ouer

Daar is die moontlikheid dat 'n werkende moeder die ontwikkeling van binding by haar kind kan benadeel. (vergeelyk Fulton, 1999:1.) Volgens navorser is die afwesigheid van beide ouers nadelig vir die kind se ontwikkeling. Beide ouers is professionele persone wat hul beroepe beoefen, en die positiewe binding tussen ouer en kind kan/mag skade ly. 'n Rede vir probleemgedrag by kinders, soos aggressie, kan volgens Louw et al. (1990:366) toegeskryf word aan die min tyd wat ouers huidiglik aan kinders spandeer. Binding kry dus nie geleentheid om verder te groei nie.

Volgens Fulton (1999:1) het dagsorg min effek op die ouer-kind verhouding. 'n Studie deur Fulton met meer as 1300 moeders met kinders tot en met die ouderdom van 3 jaar is vir die navorsing gebruik. Die bevindinge was dat kinders wat in dagsorg is, beter verhoudings met hul moeders het, as kinders wat die hele dag by die huis is. Die ouers was ook meer van die kind se behoeftes bewus. Fulton (1999:2) is egter van mening dat ouers steeds vanaf geboorte hegte bindings met hul kinders moet bou, om sodoende sekuriteit vir die kind te bied wanneer hy wel na dagversorging moet gaan. Wanneer die omstandighede van ouers só is dat beide ouers moet werk, kan die ouer volgens navorser gerus voel om die kind in dagsorg of 'n kleuterskool te plaas, mits die verhouding reeds vanaf geboorte sensitief hanteer was.

Die volgende faktore lei daartoe dat die binding tussen ouer en kind onbevredigend kan ontwikkel: 'n ongelukkige huwelik, armoede, gebrek aan sosiale ondersteuning en die verkeerde ouerskapstyl. Die verkeerde ouerskapstyl soos die outokratiese styl, bied volgens navorsers nie aan die kind geleentheid om te groei nie en die kind vermy dus binding met sy ouer, uit vrees vir die ouer se gesag (vergelyk paragraaf 2.2.4).

Navorsers is van mening dat positiewe binding die kind in staat stel om nuwe dinge te probeer, probleme op nuwe wyses aan te pak en 'n meer positiewe houding teenoor die onbekende te hê (veral as die kind skool toe gaan).

4.10 TEGNIEKE OM BINDING TE VERSTERK

Volgens Eastman (1994:47) is dit belangrik om kinders se temperament te verstaan. Geen ouer word opgelei om 'n "goeie ouer" te wees nie, dit is die ouer se taak om sy kind te bestudeer en tyd aan die kind te spandeer om sodoende sy behoeftes te verstaan. Wanneer swak binding tussen ouer en kind ontstaan, gebeur dit dikwels dat die kind aggressiewe gedrag kan openbaar. Aggressie raak 'n kind se wapen teen eensaamheid (Eastman, 1994:65 en Schoeman, 1996:173). Volgens navorsers kan hierdie aggressie voorkom word indien die ouer saam met die kind speel en vir die kind beskikbaar is. Slegs ouers met hulle unieke, liefdevolle belangstelling, kan 'n kind in 'n sosiale wese omskep.

4.10.1 Vyf boodskappe vir positiewe ouerskap

Om positiewe ouerskap toe te pas en positiewe binding met 'n kind te hê, noem Gray (1999:6-7) vyf boodskappe vir positiewe ouerskap, naamlik:

- 'n Kind mag verskillend van sy maats wees;
- Kinders mag maar foute maak;
- Kinders mag aan hul negatiewe emosies uiting gee;
- Kinders mag vir meer vra;

- Kinders mag “nee” sê, maar moet onthou dat ouers die finale sê het.

Navorsers stem saam met Gray dat ‘n kind geleer moet word om sy gevoelens uit te druk. Dit gee aan die kind mag en beheer. Dit is egter die ouers wat dan die grense moet stel tot wat aanvaarbaar is of nie. Die behoeftes van die kind moet dus in ag geneem word sodat die ouer-kind binding versterk kan word. Die kind moet geleentheid kry om sy behoeftes ook met die ouer te deel.

4.10.2 “Bindings –ouerskap”

“Bindings-ouerskap” begin reeds van geboorte af. Granju (2000:2) stel dit soos volg:

“It’s a very hands-on parenting style that usually includes breastfeeding on cue and past the first year and also the family bed (parents sleeping with or very near the baby) as well as ‘babywearing’ which involves lots of carrying and holding of a baby or toddler”.

Volgens die skrywer moet binding tussen ouer en kind met respek hanteer word, sodat die kind se behoeftes vervul kan word en die kind dus tot ‘n emosioneel gesonde kind, en later ‘n gesonde volwassene kan ontwikkel. Granju (2000:2) konstateer dat “bindings-ouerskap” effektief in navorsing bewys is. Dr William Sears het die oorspronklike studie rakende “bindings-ouerskap” begin.

4.10.2.1 Beginsels van “bindings-ouerskap”

Volgens Granju (2000:2-3) se studie berus Dr Sears se “bindings-ouerskap” op ses beginsels, naamlik:

- Binding onmiddellik ná geboorte.
- Borsvoeding.
- Baba by die ouers in die bed of minstens naby die bed.
- Baba-drasak.
- Baba huil om die ouers sekere tekens te gee.

- Balans

Die laaste beginsel naamlik balans, is volgens Sears (in Granju, 2000:2) baie belangrik. Die ouer moet weet wanneer om “nee” te sê. Die ouer moet ook aan homself dink. Hierdie ouerskapstyl beteken nie dat die ouer aan al die eise van die kind moet toegee nie. Die ouer se behoeftes moet ook bevredig word. Indien hierdie beginsels toegepas word, is navorser van mening dat die kind in die middelkinderjare meer selfvertroue sal hê en sekuriteit sal ervaar, en sal weet wat van sy ouers verwag word. Daar sal dus nie faktore wees wat die kind se ontwikkeling belemmer nie.

“Bindings-ouerskap” begin reeds van geboorte af. Die kind in die middelkinderjare moet dus in sy vroeë ontwikkeling reeds aan die ouers se gedrag blootgestel word en wat daar van die kind verwag word, om sodoende gesond te kan funksioneer. Indien die ouers die kind met respek behandel het, sal die kind in die middelkinderjare sy onderwyser en maats met respek behandel en onaanvaarbare gedrag uit die weg ruim.

Studies rondom borsvoeding toon aan dat babas vertroosting nodig het. Borsvoeding is ook deel van die natuur se bindingsproses tussen ma en baba. Indien die baba geborsvoed word, leer hy die moeder vertrou. Emosioneel bring die bors vertroosting en ‘n gevoel van veiligheid. Hierdie sekuriteit help dus met die versterking van die bindingsproses wat vir die kind op ‘n latere ontwikkelingstadium nodig is om verhoudings met ander te kan aanknoop.

“Bindings-ouerskap” beteken ook dat die ouers hul baba by hulle of naby hulle moet laat slaap. Volgens Granju (2000:3) kan ‘n baba nie manipuleer nie, ‘n baba reageer wat biologies van hom verwag word om sy behoeftes te vervul. Indien hierdie behoeftes vervul word, dra dit tot versterking van die ouer-kind binding by.

“Bindings-ouerskap” is ‘n gesinsgesentreerde lewenstyl. Die skrywer noem dat die vader net so betrokke by binding as die moeder kan wees. Fisieke kontak met die baba is nodig. Die vader kan met die kind op sy bors slaap of hom in ‘n abbasak dra- enigiets waar die

kind die pa se hartklop kan voel en sy vel kan ruik. Met voedingstyd kan die vader ook betrokke raak.

In Granju (2000:2) se studie is bewys dat kinders wat by hul ouers slaap, meer gerus is as hulle groter word. Die kind het ook meer vertrou in sy ouer – die ouer-kind binding is dus optimaal ontwikkel en goeie kommunikasie tussen ouer en kind vind plaas. Granju noem dat geen probleme in “bindings-ouerskap” na vore gekom het wanneer die kind ouer word en in sy eie kamer moet slaap nie. “Bindings-ouerskap kan soms vir die breë gemeenskap onaanvaarbaar wees, maar volgens Granju is dit die ouer se keuse en sy manier van opvoeding. “Bindings-ouerskap” kan daartoe bydra dat die kind tot ‘n goed aangepaste volwassene sal ontwikkel, en deur die ouers se liefdevolle versorging en sekuriteit sal die ouer-kind binding dus optimaal ontwikkel.

Navorsers is van mening dat bogenoemde bindingsmetode van die skrywers werkbaar is en die ouers se keuse is. Indien die moeder nie kan borsvoed nie, kan sy ook haar liefdevolle aandag aan die kind gee. Fisieke nabyheid en kontak met die kind bly ‘n noodsaaklikheid. Niks is so spesiaal as die band tussen kinders en hul ouers nie. Die kind in die middelkinderjare kan dus sy ontwikkelingstake bemeester indien bogenoemde binding met sy ouer reeds op ‘n vroeë ouderdom gevestig is.

Volgens navorsers kan “bindings-ouerskap” op enige stadium in die kind se ontwikkeling plaasvind. Volgens die studies is dit wenslik vanaf geboorte, omdat dit moeiliker is vir ouers om hul ouerskapstyl te verander as die kind ouer word. Dit is die ouer se verantwoordelikheid om by sy kind wat skool toe gaan, betrokke te wees en werklik met hom te “bind”. Die kind in die middelkinderjare wil steeds veilig voel en “behoort”. Dit beteken dat ouers na hul kinders moet luister, en weet wat die kind se behoeftes is en hom sodoende laat veilig voel. Navorsers wil ook beklemtoon dat die kind in die middelkinderjare steeds fisiese kontak van sy ouers nodig het, dit beteken dat die ouer sy kind moet vashou, tyd saam met hom moet deurbring en moet oplet na die tekens wat die kind vir die ouer oor sy behoeftes stuur.

4.11 SAMEVATTING

Opvoeding vereis liefde en begrip, maar dit gebeur soms dat ouers harteloos in hul optrede teenoor die kind is. Daar bestaan soms 'n gebrek aan belangstelling van die ouers se kant af, veral wanneer dit gaan oor die behoeftes van kinders. 'n Gebrek aan binding veroorsaak dat die kind op 'n latere stadium in sy lewe gedragsprobleme, soos aggressie, kan openbaar. Die ontwikkeling van binding moet dus reeds vanaf geboorte as 'n opvoedingstaak en doel gesien word. Dit bly die ouer se verantwoordelikheid om kontak met die kind optimaal te benut en voortdurend van die kind se behoeftes bewus te wees.

Sekere kategorieë van binding kom na vore wat die interaksie tussen ouer en kind bepaal. Elke kind is uniek en ervaar skeiding van sy ouers verskillend. Dit is egter die sekuriteit wat die ouer bied wat bepaal hoe die kind gaan reageer. Die vertrouensverhouding tussen ouer en kind speel ook 'n belangrike rol.

Sommige kinders is geneig daartoe om onseker en angstig te voel, of is aandagsoekend en moeilik, of woelig. Die soort gedrag is vir volwassenes irriterend. Ander kinders het weer 'n passiewe, stil en onttrekkende gedragstyl. Hulle vra nie aandag nie, en is meestal tevrede wanneer hulle alleen gelaat word. Hierdie kinders kan "soet" en tevrede voorkom, en hulle ouers kan verkeerdelik dink dat hulle daarin geslaag het om die kinders se emosionele behoeftes te bevredig. Kinders se temperament het 'n duidelike invloed op die ouer-kind binding. Kinders reageer verskillend, daarom is dit nodig dat ouers kinders moet bestudeer en sensitief benader ten einde die kind te leer ken.

Verliese in die kind se lewe en die invloed van binding moet versigtig benader word. Kinders het nodig om eers die trauma te verwerk voordat nuwe bindings kan ontstaan. Sekere faktore soos, verliese, kan die binding tussen ouer en kind beïnvloed.

Om binding te versterk, is dus die ouer se taak. Die ouers se liefde en sekuriteit speel 'n belangrike rol in die vestiging van 'n goeie ouer-kind verhouding. "Bindings-ouerskap" blyk 'n oplossing te wees vir die versterking van binding. Indien dit blyk dat negatiewe

binding 'n oorsaak van negatiewe gedrag by die kind was, kan die ouer sowel as die kind vir terapie inskakel. Die ouer en die kind kan geleer word hoe om met mekaar te speel en te kommunikeer. Die aard van 'n kind se identifikasie word bepaal deur sy daaglikse interaksie met sy ouers. Sekere ouers raak “verlore” in hul kind en die gevolg is dat die kind sy behoeftes op ander plekke gaan soek. Ouers kan binding met hul kind versterk deur middel van aktiwiteite wat die kind in so 'n mate betrek dat emosionele intimiteit gekweek word en die verhouding tussen die twee gevestig word.

In hoofstuk 5 word speltherapie met die aggressiewe kind bespreek. 'n Duidelike oorsig van aggressie en die ouer-kind binding was dus noodsaaklik vir navorser. Die kind word bemagtig in speltherapie om sy aggressie te verminder om sodoende die ouer-kind binding te versterk.